

Uzgoj i korištenje pasa goniča u istočnoj Hrvatskoj

Pikec, Juraj

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:967647>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Juraj Pikec

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Bilinogojstvo

Uzgoj i korištenje pasa goniča u istočnoj Hrvatskoj

Završni rad

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Juraj Pikec

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Bilinogojstvo

Uzgoj i korištenje pasa goniča u istočnoj Hrvatskoj

Završni rad

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Juraj Pikec

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Bilinogojstvo

Uzgoj i korištenje pasa goniča u istočnoj Hrvatskoj

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu završnog rada:

1. doc.dr.sc.Ivica Bošković, mentor
2. prof.dr.sc.Tihomir Florijančić, član
3. izv.prof.dr.sc. Siniša Ozimec, član

Osijek, 2017.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Završni rad

Poljoprivredni fakultet u Osijeku

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivrede, smjer Bilinogojstvo

Juraj Pikec

Uzgoj i korištenje pasa goniča u istočnoj Hrvatskoj

Sažetak: Od samih početaka čovjeku je pas bio jedna od najkorisnijih životinja kad je u pitanju njegov opstanak. Velikim radom, znanjem i voljom u našoj zemlji dobili smo vrhunske goniče poput istarskog kratkodlakog, istarskog oštrodlakog i posavskog goniča. Osim navedenih autohtonih goniča u našim krajevima, posebno nizinskim ustalile su se pasmine i iz drugih zemalja poput alpskog brakjavčara, bosanskog goniča – baraka te srpskog goniča. Dobiti kvalitetnog psa nije nimalo jednostavno, od izbora štenadi i njihovog odgoja koji zahtjeva mukotrpan rad do zakonskih propisa koje psi moraju proći kako bi mogli sudjelovati u lovovima. Lovovi u kojima sudjeluju goniči jedni su od najčešćih u našoj zemlji pa tako i u našim istočnim predjelima.

Ključne riječi: Psi, goniči, autohtoni, lov

31 stranica, 6 slika, 13 literaturni navod

Završni rad je pohranjen: u Knjižnici Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

BSc Thesis

Faculty of Agriculture in Osijek

Undergraduate university study Agriculture, course Plant production

Breeding and use of hound dogs in eastern Croatia

Summary: Since the beginning of animal taming, the dog has been one of the most useful animals to humans when it comes to their survival. With a lot of work, knowledge and will, in our country we have bred great hounds like the Istrian short-hair, Istrian coarse-hair and the Posavaz hound. Besides the mentioned autochthonous hounds in our country, we have breeds from other countries, like the Alpine dachbracke, the bosnian hound - baraka, and the serbian hound. To get a quality dog is not a simple matter, from the choice of pups and their raising, which requires hard work, to the legal requirements which all dogs have to pass to be able to hunt. The hunting trips in which the hunters are joined by their hounds, is the most common way of hunting in our lands, and the eastern parts of our country.

Key words: Dogs, hound, autochthonous, hunting

31 pages, 6 picture, 13 references

Final work is archived in Library of Faculty of Agriculture in Osijek and in digital repository of Faculty of Agriculture in Osijek

Sadržaj

1.	UVOD.....	1
1.1.	Cilj istraživanja	1
2.	PODRIJETLO PASA	2
2.1.	Podjela pasa prema morfološkom izgledu	2
2.2.	Lovna podjela pasa	3
2.3.	Hrvatske pasmine lovačkih pasa.....	3
3.	GONIČI	5
3.1.	Korištenje i uzgoj goniča	6
4.	GONIČI KOJI SE NAJČEŠĆE KORISTE U ISTOČNOJ HRVATSKOJ	7
4.1.	Istarski kratkodlaki gonič.....	7
4.2.	Istarski oštrodlaki gonič.....	9
4.3.	Posavski gonič	11
4.4.	Alpski brakjazavčar	13
4.5.	Bosanski oštrodlaki gonič - barak.....	15
4.6.	Srpski gonič (balkanski gonič).....	17
5.	IZBOR ŠTENETA GONIČA	19
6.	OBUKA GONIČA	20
7.	PRAVILNIK O POLAGANJU PASA GONIČA	22
8.	LOV SA GONIČIMA	25
8.1.	Pravilnik o pasminama, broju i načinu korištenja lovačkih pasa za lov	25
8.2.	Lov divljih svinja	27
8.3.	Lov sitne divljači goničima.....	28
9.	ISKUSTVA LOVACA S UZGOJEM I LOVOM GONIČIMA	29
10.	ZAKLJUČAK.....	30
11.	LITERATURA	31

1. UVOD

U ovom završnom bit će prikazane neke od najvažnijih značajki pasa goniča koji se najčešće koriste i uzgajaju na prostoru istočne Hrvatske te njihova uporaba. Rad je baziran na nekoliko najzastupljenijih pasmina koje služe u skupnim lovovima, odnosno hajkama. Također na osnovu nekoliko ispitanika, uvidjet ćemo zašto oni uzgajaju određenu pasminu te koja su njihova iskustva.

Da bismo uopće znali nešto o psima goničima morat ćemo malo zaviriti u njihovu povijest te uvidjeti da su oni od same domestikacije uvijek bili vjerni suputnici kada je riječ o lovu i samom preživljavanju i ishrani čovjeka.

Dugo je lov bio glavna zadaća psa u suradnji s čovjekom. Divljači je bilo u izobilju, a lovilo se mrežama sulicama i strelicama. Pas je bio glavni čovjekov suradnik, a osnovna zadaća mu je bila natjerati divljač prema lovcu kako bi mogao uhvatiti ili usmrтити plijen.

Možemo reći da im je i u današnjem suvremenom dobu namjena ostala ista samo je čovjek sa svojim razvitkom našao način za brži i lakši lov, a to je vatreno oružje.

Iako odstrjel divljači nije najvažniji za prehranu ljudi kao što je to bilo našim predcima, već je jedna vrsta rekreacije, ne možemo zanemariti činjenicu kako je želja i ljubav prema lovu ostala duboko ukorijenjena u naše gene.

1.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je utvrditi koje se pasmine goniča uzgajaju u istočnoj Hrvatskoj i na koji se način koriste u lovu, u kojim se najčešće lovovima koriste te kakve su karakteristike tih pasmina. Također prikazat ćemo osobna iskustva nekoliko ispitanika i njihova osobna mišljenja o pasminama koje uzgajaju i koriste u lovu.

2. PODRIJETLO PASA

Mnogo je teorija o podrijetlu pasa i njihovima zajedničkim precima, ali znamo da je pas od samih početaka vrlo usko vezan uz povijest čovjeka. Najšira teorija o postanku pasa je ona da je pračovjek prvotno pripitomio, a nakon toga i domestificirao štenad vuka kako bi mu pomagao lovu.

Najstarijim se smatraju ostaci psa koji je vjerojatno živio u ranom mlađem kamenom dobu neolitu, a pronađen je u istočnom dijelu Srednje Europe. Znanstvenici su ga nazvali *Canis familiaris putiatini* (Tucak i sur., 2003.).

Kosturi najranijih pasa i njihovih divljih rođaka mogu se podijeliti i razlikovati. Na lubanji pasa često je "stop" odnosno čeon prijelaz jače izražen nego kod vukova. Zubi pasa su četvrtastiji nego zubi u vukova (Orban, 1991.).

Neki su znanstvenici mišljenja da su svi psi potomci jedne jedine izumrle vrste - *Tomarctus* - koja je bila ishodište za četiri različite varijacije: *Canis familiaris leinieri*, *Canis familiaris matrisoptimae*, *Canis familiaris intermedius* i *Inostranzewi* (Orban, 1991.). Sljedbenici te teorije vjeruju da su svi današnji psi potomci jedne od ovih uzgojnih linija (Tucak i sur., 2003.).

Osim ovih teorija velika je mogućnost da će se iskapanjem i drugim pronalascima doći do novih saznanja. U jedno možemo biti sigurni, a to je da su prvi psi bili pripitomljeni još u kamenom dobu, a na crtežima koji datiraju još iz paleolitika jasno se mogu vidjeti ljudi i njihovi tada već lovni pratitelji psi.

2.1. Podjela pasa prema morfološkom izgledu

Moderna znanstvena kinologija dijeli pse prema građi tijela na četiri osnovne skupine (Bauer, 1996.) U tu skupinu spadaju ovi tipovi:

1. psi molosoidnog tipa,
2. psi lupoidnog tipa,
3. psi graioidnog tipa,
4. psi brakoidnog tipa.

Brakoidni tipovi su svi psi goniči, a od njih su nastali svi ostali lovački psi koji su izjednačeni po morfološkom i uporabnom kriteriju.

Psi brakoidnog tipa su psi čiji je oblik glave sličan obliku lovačkog psa goniča. Glava je umjereno izdužena, zubalo je snažno i škarasto, odnos visine i dužine glave je obično 1 : 1,5. U lubanjskom dijelu glave nalazi se mnogo prostora za mozak, nosna pečurka je krupna, a u predjelu njuške je prostor velikog volumena, s velikom površinom njušne sluznice, te su vjerojatno zbog toga psi ovoga tipa "pametniji" i podložniji obuci te imaju bolja osjetila od ostalih pasa.

2.2. Lovna podjela pasa

Prema Bauer (1996.) lovački psi podijeljeni su u sljedeće skupine, ovisno o radu koji obavljaju:

1. jamari,
2. goniči,
3. krvosljednici,
4. ptičari,
5. podizači divljači,
6. donosači divljači.

2.3. Hrvatske pasmine lovačkih pasa

U našim krajevima, koji su pretežito šumovita područja, naši preci koji su se također od davnina bavili lovom, a tijekom stoljeća uspjeli su uzgojiti vlastite autohtone pasmine pasa goniča.

Goniči su naše jedine autohtone pasmine lovnih pasa, a sve druge koje se koriste na našim područjima su iz drugih zemalja.

Po obliku naši su goniči kvadratični – visoki i dugački oko 50 cm (45-55), imaju umjereno duge viseće uši, a repovi im se ne skraćuju – ostaju prirodno dugi. Po građi tijela prilagođeni su relativno brzom i ustrajnom kretanju, a glas im mora biti jasan, glasan i zvonak jer je to signal za lovce kojim smjerom gonič goni divljač, odnosno iz kojeg smjera treba gonjenu divljač očekivati (Darabuš i Jakelić, 2002.).

Pasmine autohtonih goniča su se održale do danas te su priznate od strane Međunarodne kinološke organizacije- F.C.I. To su sljedeće pasmine:

- posavski gonič,
- istarski kratkodlaki gonič,
- istarski oštrodlaki gonič.

Od ostalih naših autohtonih pasmina, a koje nisu lovne, tu su još i hrvatski ovčar, tornjak, dalmatinski pas i mali međimurski pas – međi.

Kao jedna mala država sa sigurnošću možemo reći da imamo pravo bogatstvo kad su u pitanju autohtone pasmine koje su prepoznate u cijelom svijetu i koje su se kroz mnoga stoljeća održale do danas.

Početkom ovoga stoljeća intenzivniji je uzgoj lovačkih pasa jer su lovoovlaštenici dužni prema zakonskim propisima koristiti pse koji imaju položenu svu potrebnu dokumentaciju, odnosno utakmice (IPO, krvni trag). Također, korištenje pasa u lovu, a posebice na divlje svinje ponekad dovodi do gubitka pasa u sukobima s divljači ili nepažnjom lovca smrtno ranjeni pa su lovci primorani povećati svoj uzgoj.

3. GONIČI

Kao što je već ranije navedeno, u pradavna vremena psi su obavljali ulogu pomoćnika u lovu. Goniči ili brakirci (lov brakadom) su najstarija skupina lovačkih pasa. Tek kasnije, postupno su selekcijom dobivene razne pasmine pasa već prema namjeni u lovu. Lovilo se hajkom, a divljač se tjerala prema mjestu gdje se nalazio lovac. U današnje vrijeme uzgojeni su posebni psi, odnosno pasmine s posebnim kvalitetama za tu vrstu lova.

Današnja kinologija poznaje 90-ak pasmina pasa goniča. Među njima razlikuju se dugonogi i kratkonogi goniči. Kratkonogi goniči dobiveni su selekcijom u nešto novije vrijeme, a razlog tomu su lovne prilike u Europi pa tako i u Hrvatskoj.

Lovci, odnosno pogoniči vole ovakav način lova. Slušanje glasnog gona svojih pasa te njihove modulacije u glasu, koja ovisi o vrsti divljači na koju su naišli te koliko su udaljeni, budi posebnu čar među lovcima. To su upravo lovovi gdje su lovci veoma povezani sa svojim vjernim pratiteljima koji im u tome pomažu.

Goniči prilikom rada po mirisu iz mirisnih žlijezda koje se nalaze najčešće na ekstremitetima divljači pronalaze tragove i tada osjetilom njuha koje se nalazi u nosu po relativno starim tragovima (nekoliko sati) pronalaze divljač, podižu je s ležaja i glasnim gonjenjem (lajanjem), koristeći vomero nazalni sustav, gone divljač. Dok pas ne pronađe divljač radi osjetilom za determinaciju mirisa u nosu, a poslije, kada je relativno lako pratiti svježiji trag, divljač prati vomero nazalnim sustavom da ne opterećuje i ne zamara cjelokupan živčani sustav. Divljač gone glasno i dugo te svojim glasom daju do znanja lovcu gdje se divljač nalazi, odnosno smjer kojim se kreće. Na taj način lovac ima vremena i priliku postaviti se na očekivani prijelaz divljači, kako bi imao priliku za hitac.

Osim prije navedenih autohtonih goniča i ostale pasmine koje su uzgajane u našim istočnim područjima Hrvatske pokazale su se kao idealne pasmine za ravničarske lovoe.

Tako često možemo susresti alpske brakjazavčare, slovačke goniče (kopove), bosanske oštrodlake goniče (barak), balkanske goniče, trobojne goniče te mnoge druge.

3.1. Korištenje i uzgoj goniča

Kod nas psi goniči koriste se najčešće u brdskim krajevima za lov na sitnu divljač. Zbog svojeg povišenog tijela vrlo lako savladavaju terene te mogu goniti divljač i po nekoliko sati. Međutim, danas se dosta koriste i u lovovima na divlje svinje.

U istočnim dijelovima Hrvatske, odnosno nizinskim dijelovima, psi goniči ne koriste se često osim u lovovima na divlje svinje, sitnu divljač poput zeca ili u lovu na predatore.

Zbog takvog terena i načina lova najčešće se koriste brakjazavčari, kopovi ili biglovi, a mogu se naći i druge pasmine poput terijera ili jazavčara.

4. GONIČI KOJI SE NAJČEŠĆE KORISTE U ISTOČNOJ HRVATSKOJ

4.1. Istarski kratkodlaki gonič

Zemlja porijekla: Hrvatska

FCI- klasifikacija:

- skupina 6. Goniči i srodne pasmine
- sekcija 1. Goniči
- 1.2. Goniči srednjeg rasta (s radnim ispitom)

Ukratko iz povijesti: Istarski kratkodlaki gonič naša je stara autohtona pasmina čije se porijeklo proteže još u pradávnou dobu. Kao dokaz o tome postoji kapitel iz razdoblja 1327-1348., a prikazuje 4 psa čija forma vrlo nalikuje današnjoj pasmini. Također freske majstora Vincenta u Marijinoj kapeli kod Berama iz 1474. prikazuju bijelog brakoidnog psa s žuto-crvenim oznakama. Ovo su samo neki od mnogih dokaza koji potvrđuju autohtonost i starost ove pasmine.

Izgled: Pas elegantnog izgleda, tipične brakoidne građe te srednje veličine. Kratke fine snježno bijele dlake s žuto-narančastim oznakama po glavi i tijelu (HKS 2015.)

Temperament i korištenje: Istarski kratkodlaki gonič vrlo je temperamentan pas, lako se obučava te je vrlo privržen svom gospodaru. Stvarani su na krškim predjelima Istre gdje su ima kamen i visoke temperature otežavali upijanje mirisa tragova životinja, no zbog svog izuzetnog njuha to ih nije sprječavalo u pronalaženju divljači.

Glavna namjena ove pasmine je lov na zeca, kunića, lisice te ostalu sitnu divljač. Gonjenje divljači u prosjeku traje vrlo kratko, ali je efikasno i detaljno prelaze svaki dio terena. U novije vrijeme koriste se i u lovovima na divlje svinje te na krvnom tragu (uz položeni ispit). Zbog svog zvonolikog glasa i tonaliteta savršeno daju do znanja lovcima o kojoj se divljači rada kada gone.

Slika 1. Istarski kratkodlaki gonič
(Izvor: <http://hks.hr/web/index.php?str=81>)

4.2. Istarski oštrolaki gonič

Zemlja porijekla: Hrvatska

FCI- klasifikacija:

- skupina 6. Goniči i srodne pasmine
- sekcija 1. Goniči
- 1.2. Goniči srednjeg rasta (s radnim ispitom)

Ukratko iz povijesti: Možemo reći da je povijest istarskog oštrolakog goniča ista kao i kod istarskog kratkodlakog goniča jer njihov uzgoj i nastajanje bilo je u isto vrijeme. No, zbog svoje oštre dlake bili su nešto manje prihvaćani u društvu pa tako i zapisa i umjetničkih dijela o njima ima nešto manje, odnosno pojavljuju se mnogo kasnije nego je to bilo sa istarskim kratkodlakim goničem. Pa tako najstarije zapise o istarskom oštrolakom goniču pronalazimo u manuskriptu koji je zabilježio đakovački biskup Petar Bakić (1719.).

Izgled: Pas rustičnog izgleda, snažne brakoidne građe, srednje veličine, karakteristične duže oštre dlake, snježno-bijele boje s narančastim oznakama po glavi i tijelu. Zbog oštre dlake pasmina djeluje robusnije. Pravokutno tijelo; dužina tijela nešto duža od visine mjerene u grebenu (HKS. 2015.).

Temperament i korištenje: Strastven lovac, blagog i mirnog temperamenta. Vrlo privržen svojem gospodaru. Lako se obučava za lov. Njegova konstitucija omogućuje da se koristi u lovu po svim vremenskim prilikama, a prilagođen je za lov po oštrom kamenitom kao i planinskom terenu. Glas srednje visine, često dubljih tonova (HKS. 2015.).

Kod nas se istarski oštrolaki gonič također koristi za lova na zeca, kunića, predatore te ostalu sitnu divljač. U nove vrijeme baš kao i istarski kratkodlaki gonič koristi se u lovovima na divlje svinje i za krvni trag (s radnim ispitom). Vrlo su inteligentni psi sa odlično razvijenim sluhom i njuhom te se zbog tih kvalitete uvelike razlikuju od ostalih goniča. Dobro uvježban istarski gonič u lovu će odmah biti prepoznat i isticat će se od ostalih u pogonu. Volja za radom i savršena orijentacija omogućavaju mu brzu i detaljnu pretragu terena. Divljači na koju nailazi, a osobito na divlje svinje, prilazi s oprezom i gotovo nikada s prednje strane te svojim prepoznatljivim glasom podiže sa ležaje. Ako su

svinje u pokretu njegova ustrajnost i gonjenje može potrajati satima, a divljač navodi prema lovcu koji čeka spreman za odstrjel.

Slika 2. Istarski oštrodlaki gonič
(izvor: <http://hks.hr/web/index.php?str=82>)

4.3. Posavski gonič

Zemlja porijekla: Hrvatska

FCI- klasifikacija:

- skupina 6. Goniči i srodne pasmine
- sekcija 1. Goniči
- 1.2. Goniči srednjeg rasta (s radnim ispitom)

Ukratko iz povijesti: Posavski gonič dobio je ime po Posavini, području uz rijeku Savu koja najvećim dijelom protječe kroz Republiku Hrvatsku i prostire se od utoka rijeke Sutle u rijeku Savu do Beograda, gdje se rijeka Sava ulijeva u Dunav. Među prvim zapisima o postojanju ove pasmine je rukopis đakovačkog biskupa Petra Bakića iz 1719. godine gdje navodi da i prije 14 stoljeća postojanje hrvatskih pasmina. Osim spominjanih autohtonih pasmina spominje se i pasmina koja po svojim karakteristikama upućuje na to da se radi o posavskim goničima: „Među te ubrajaju se lovački psi kratke dlake crvenkaste boje s bijelim znakovima na čelu, na vratu, na nogama i na repu, oko 4 pedlja visoki. Nadalje, uzgajali su se lovački psi 3 do 4 pedlja visoki kratke ili srednje duge bijele dlake, s crvenim pjegama po tijelu, razne veličine“ (Bakić, 1719.).

Izgled: Posavski gonič srednjih je proporcija, elegantan i snažne građe. Dlaka posavskog goniča je kratka, a boja dlake pšenično žuta s bijelim oznakama obično na glavi (lisa), na grlištu, na šapama i na vrhu repa. Često ima i potpuni ili djelomično bijeli ovratnik (Darabuš i Jakelić, 2002.).

Temperament i korištenje: Posavski gonič ima smiren temperament, ali još uvijek dovoljno živ da ne bude previše trom pri gonjenju. Prijateljski je nastrojen te odličan suputnik svakom lovcu. Pri traženju koristi se isključivo njuhom. Radi nešto sporije od istarskog kratkodlakog goniča, ali to ne umanjuje njegovu vrijednost u radu. Uzgaja se i koristi za lov na zeca i lisice, a tek posljednjih nekoliko desetljeća uzgaja se za lov na divlje svinje gdje se pokazao odličnim izborom za tu namjenu.

Slika 3. Posavski gonič
(Izvor: <http://hks.hr/web/index.php?str=83>)

4.4. Alpski brakjazavčar

Zemlja porijekla: Austrija

FCI- klasifikacija:

- skupina 6. Goniči i srodne pasmine
- sekcija 2. Krvosljednici (s radnim ispitom)

Ukratko iz povijesti: Već u drevnim vremenima upotrebljavan je lovni pas koji po svom izgledu izuzetno podsjeća na alpskog brak jazavčara. Kraljevski princ Rudolf Habzburški je 1881. i 1885. zatražio od svojih lovočuvara u Murzstegu i Ischlu da povedu alpske brak jazavčare kada je išao u lov u Tursku i Egipat. Godine 1932. Alpine-Erzgebirgs brak jazavčar je priznat od vrhovne kinološke organizacije u Austriji kao treća pasmina krvosljednika. Alpski brakjazavčar u početku je bio teško prihvaćan među našim lovcima, no zbog svojih iznimnih radnih sposobnosti sve se više širio i koristio u našoj zemlji. U Hrvatskoj 1992. godine zauzimao prvo mjesto po broju oštećene štenadi goniča.

Izgled: Alpski brakjazavčari po svome izgledu nešto su između dugonogih goniča i jazavčara, te je takva konstitucija tijela idealna za nizinske krajeve u istočnim dijelovima hrvatske. Krupnog je izgleda i vrlo robusan. Dvostruka dlaka se sastoji od vrlo debele vanjske dlake i guste poddlake koja pokriva cijelo tijelo i prilegnuta je uz tijelo. Idealna boja je tamno jelenje crvena s ili bez primiješanih crnih dlaka. Također crna boja s jasnim oznakama crveno-smeđe boje po glavi, prsima, nogama, šapama i s unutrašnje strane repa. Dozvoljena je bijela oznaka na prsima.

Temperament i korištenje: Alpski brakjazavčari vrlo su prijateljski nastrojeni, ali i neustrašivi pri kontaktu sa divljači. Privrženi su svom gospodaru i lako ih je trenirati. Iako po svojoj klasifikaciji spada i u krvosljednike, u našoj zemlji je vrlo malo onih koji su obučavani za tu namjenu. Alpski brakjazavčari kod nas se koriste prvenstveno u lovovima na divlje svinje. Zbog svog izgleda najbolji tereni su upravo u istočnim dijelovima Hrvatske gdje su tereni obrasli šumom, šikarama i ispresijecani mnogobrojnim prosjekama, a pogoni su kratki. Vrlo lako pronalaze trag divljači i na njega reagiraju vrlo dobro. Pronalaskom divljači reagiraju vrlo oštro te divljač mogu držati dugo u mjestu.

Slika 4. Alpski brakjazavčar
(Autor: Juraj Pikec)

4.5. Bosanski oštrolaki gonič - barak

Zemlja porijekla: Bosna i Hercegovina

FCI- klasifikacija:

- skupina 6. Goniči i srodne pasmine
- sekcija 1. Goniči
- 1.2. Goniči srednjeg rasta (s radnim ispitom)

Ukratko iz povijesti: Bosanski gonič jedna je od najstarijih pasmina goniča. Ranije je bio poznat kao Ilirski gonič, a pasmina je priznata 1965. pod imenom Bosanski oštrolaki gonič – barak. Smatra se da ime barak potječe od turske riječi *barak* što u prijevodu znači kostrušavi ili oštrolaki pas(ker). Samo ime *ker* u prijevodu sa turskog jezika znači pas koji se oglašava kada goni divljač - gonič.

Prvi opis ove pasmine napisao je poznati austrijski putopisac i lovac Fr. B. Laska. Laska osim ljepota flore i faune bosansko hercegovačkog kraja, uz detaljan opis pasmine, po prvi puta navodi mjere standarda te slike pasmine u svojoj knjizi (*Das Waidwerkin Bosnia und der Hercegovina*, Klagenfurt. 1905.), u kojoj je između ostalog bilo i poglavlje o bosanskim goničima.

Izgled: Pas snažnog i robusnog izgleda s dugom, oštrom i čekinjastom dlakom s poddlakom. Obrve naglašene i čupave, jakog mišićavog tijela. Osnovne boje pasmine su pšenično žuta, žutocrvena, zemljanosiva, tamnosiva. Često sa bijelim površinama po glavi u obliku lise, nosniku, podvratku, grudima, donjim dijelovima nogu ili na vrhu repa, sve ostale kombinacije boja su eliminacijski faktor kod pasmine. Visina u grebenu iznosi 46-50 cm (52 cm). Ženke su nešto niže od mužjaka. Dužina trupa mora biti duža za 10% od visine.

Temperament i korištenje: Ustrajan i uporan gonič sa srednje visokim do dubokim glasom. Pasma se prvenstveno koristi u lovovima na zečeve, ali i na predatore poput lisice te u lovovima na divlje svinje gdje su pokazali svoju još jednu kvalitetu kao odlični goniči za tu vrstu divljači. Hrabar je i živahan pas, a njegova građa i izgled tijela omogućuju mu da lako savladava sve surove lovne terene u planinskim predjelima bosanskohercegovačkog kraja.

Slika 5. Bosanski oštrolaki gonič-Barak
(Izvor: <http://kkbarak.tripod.com/id2.html>)

4.6. Srpski gonič (balkanski gonič)

Zemlja porijekla: Srbija

FCI- klasifikacija:

- skupina 6. Goniči i srodne pasmine
- sekcija 1. Goniči
- 1.2. Goniči srednjeg rasta (s radnim ispitom)

Ukratko iz povijesti: Srpski gonič u svojim počecima bio je poznat po nazivom Balkanski gonič. Za razvoj ove pasmine smatra se da su značajnu ulogu imali goniči iz Male Azije. Prvi opis ove pasmine pod nazivom „Balkanski gonič“ datira još iz 1905., a nadjenuo ga je Franz Laska koji je pored ostalih pasmina goniča opisao i ovu. Zbog svoje velike rasprostranjenosti na području Srbije, FCI je 1996. na sastanku u Kopenhagenu prihvatio današnji naziv pasmine „Srpski gonič“.

Izgled: Srpski gonič pas je srednje veličine i robusne građe. Visina mu može varirati od 46 do 56 cm sa prosječnom težinom od oko 20 kg. Kratke je dlake koja je glatka, ali na dodir vrlo oštra i gruba. Dlaka je lisičje crvene boje ili žuto-crvena sa plaštom. Plašt se proteže dužinom cijelih leđa sa dvjema mrljama na sljepoočnicama.

Temperament i korištenje: Vrlo je cijenjena pasmina na području Srbije zbog svoje upornosti i izdržljivosti na teškim terenima. Srpski gonič vrlo je vedra pasmina koja stvara vrlo čvrstu vezu sa svojim vlasnikom i kad ne lovi. Izvanrednih je lovačkih sposobnosti sa odličnim njuhom i prodornim glasom. Ova pasmina najčešće se koristi u lovovima na sitnu divljač poput zečeva i kunića, lisice, te visoke divljači jelena i divljih svinja. Sjajno se snalaze bilo da love u čoporu sa ostalim psima ili individualno.

Slika 6. Srpski gonič
(Izvor: <https://ksrs.rs/srpske-rase/srpski-gonic/>)

5. IZBOR ŠTENETA GONIČA

Jedna od najtežih odluka lovca koji se bavi lovom i uzgojem pasa goniča je kako odabrati svog budućeg pomoćnika u lovu. Prije svakog odabira moramo znati kakvu će taj budući pas imati namjenu jer, naravno, štene također biramo i prema namjeni lova kojim se bavimo i na kojem terenu lovimo. Nije isto hoćemo li psa koristiti u lovovima na zečeve, divlje svinje i hoće li goniti neku drugu vrstu divljači. Također, ovisno o terenu biramo kratkonoge ili dugonoge goniče. Pa tako npr. u brdskim predjelima koristit ćemo dugonoge goniče koji lako savladavaju surove terene toga kraja i imaju veliki radijus kretanja, dok ćemo u nizinskim predjelima koji su šumovitiji koristiti kratkonoge goniče za kraće prigone. Iako na prvi pogled izgleda vrlo jednostavno, izabrati svog „vrhunskog“ pomoćnika koji će baš nama odgovarati nije nimalo lak zadatak i zahtjeva dugogodišnje iskustvo u bavljenju ovakvom vrstom lova i naravno uzgoju pasa.

Uzgajivači koji se uzgojem bave već dugi niz godina dobro znaju na što trebaju obratiti pažnju pri odabiru šteneta. Pa tako kod prvih pogleda šteneta trebamo obratiti pozornost da je štene dobro razvijeno i bez genetskih mana koje je moglo naslijediti od svojih predaka. Jedan od osnovnih preduvjeta je taj da štene eksterijerno zadovoljava sve uvijete, odnosno, pravilno zubalo, da ima oba testisa te da je građeno približno u tipu pasmine. Nadalje, pri odabiru morali bismo znati porijeklo roditelja i njihove radne osobine, a uvriježeno je pravilo da majka štenadi prenosi glavne karakteristike psa u radu poput njuha, orijentacije i snalaženje u prostoru, volju za rad na terenu, socijalizaciju među ostalim psima i ljudima, dok otac najviše prenosi oštrinu i ustrajnost kod pretraživanja i pronalaska divljači. Osim navedenih karakteristika psa, pri odabiru važno je uočiti onu štenad koja se u leglu ističu od ostalih, pa tako eliminiramo one koji su među ostalima plahi, podvijenog repa ili snuždeni, odnosno trebali bi biti već u prvim tjednima razigrani, voljni za igru u kojoj uočavaju svoje prve mirise, njuškaju okolo i pokazuju zainteresiranost za budući rad na terenu.

6. OBUKA GONIČA

Držanje pasa, pogotovo lovačkih pasmina nije za svakoga, a zbog njihove namjene i prirodnih instinkata nekada ih je vrlo teško imati u dvorištu. Svaki lovac da bi od šteneta stvorio budućeg psa po vlastitoj želji mora biti spreman na puno odricanja, truda i rada, a prije svega mora imati i dosta znanja pri toj obuci. Nedostatak znanja ili kriva obuka uvelike utječu na budući rad psa i njegove kvalitete. Nekada od lošijih roditelja možemo s dovoljno truda i rada stvoriti kvalitetnog psa, a nekada bez dovoljno znanja od vrhunskih roditelja upropastimo buduće svinjare ili zečare.

Štene već sa nekoliko mjeseci treba voditi sa sobom na teren kako bi se upoznavalo sa okolinom, uvježbavalo vođenje na povodniku i vožnja u automobilu koja za neke pse u početku zna biti vrlo stresna. Nakon par izlazaka pas je opušteniji u prirodi te u vrlo mladoj dobi skuplja mirise okoline i pokazuje zainteresiranost za pretragom terena, iako još kao takav ne zna koju divljač treba tražiti. Najbolje je štenad izvoditi u jutarnjim satima kada su zbog hladnijeg vremena i rose na livadama mirisi intenzivniji, a znamo da je divljač u toku noći tu obitavala. U početku kretanja psa po mirisnom tragu će biti vrlo kratka, no nakon nekoliko izlazaka biti će slobodniji pa će i kretanje biti duže, a ako su roditelji bili sljedoglasni moguće je i prvo javljanje na trag. U toj obuci naravno dolazi do izražaja naše znanje, pa tako primjerice prije izvođenja psa na teren možemo mu provući povlaku domaćeg kunića. Prvo su to male povlake i psa se drži na povodniku i usmjerava na miris kako ne bi izgubio zainteresiranost za rad, a svakim izlaskom ta dužina se povećava te se i s vremenom pušta da samostalno traži po tragu. Dok pas obavlja svoju pretragu dobro je i pokoji puta rukama bučno zapljeskati ili na neki drugi način napraviti malo buke kako se pas kasnije nebi plašio pucnja u lovu. Na kraju svake povlake možemo ostaviti mladog kunića ili nagradu u obliku hrane kako bi zainteresiranost psa za radom bila još veća. Dobro bi bilo da se nakon pronalaska kunića on podigne s mjesta te sakrije, te tako ostavljajući svoj mirisni trag pas nastavlja svoju potragu.

Nakon nekoliko ovakvih izvođenja na teren i ovakve obuke, napredak i rezultati će biti jasno vidljivi, a pas će sve upornije tražiti po tragu.

Idućim izlascima na teren odlazimo na mjesta gdje je najveća vjerojatnost da ćemo susresti zeca. Vodeći psa na povodniku dovodimo ga do mjesta gdje se nalazi zečja loga te ga

navodimo i lagano usmjeravamo prema njoj. Ako vidimo da se zec nalazi u logi i miruje, šuškanjem ili bacanjem grančica pokušat ćemo psu dati do znanja da se nešto u toj blizini nalazi te će na taj način krenuti prema tome i podići zeca s loge. U tom navođenju psa ne smijemo pretjerivati jer bi se pas mogao naviknuti pa bi u daljnjim izlascima očekivao da ga se svaki puta usmjerava prema divljači. Dakako u počecima ne smijemo pretjerivati i tjerati psa na pretragu da nebi izgubio zainteresiranost.

Kasnije, kada se pas već malo osamostali, produljujemo izlaske i izvodimo ga na druge i teže terene gdje nema toliko divljači i mirisi nisu toliko izraženi kako bi se njegov njuh i potraga što bolje razvijali.

Produljivanjem izlazaka i izvođenjem u nešto kasnijim satima kada vremenske prilike malo zaklone mirise divljači i potraga postaje teža, pas počinje pokazivati svoje vještine koje je do tada stekao.

U današnje vrijeme za obuku pasa sve više je gatera u kojima se nalazi divljač poput zeca ili divljih svinja. Pas na taj način direktno upoznaje koju će divljač u budućnosti tražiti i s kojom će se suočavati. Gateri koliko pomognu toliko mogu i odmoći pri obuci. Npr. gateri u kojim se nalazi puno zečeva koji također ostavljaju svoj trag ponekad mogu zbuniti psa te onda ne zna koji bi trag trebao slijediti. Također gateri u kojima se nalaze divlje svinje imaju svojih prednosti i mana. Pa tako iako pas ima prvi doticaj s krupnom divljači i pronalazi ju i počne joj prilaziti, ovisno o naravi divlje svinje ona može biti spremna napasti mladog psa, a on dobiti strah pri budućem traženju. Zato psa treba postepeno navikavati i upoznavati s divljači, a to ćemo najbolje postići u prirodi.

7. PRAVILNIK O POLAGANJU PASA GONIČA

Da bismo pse uopće uvodili u lov i koristili ih kao svoje pomagače i pratitelje, potrebno je prije toga ispoštovati zakonske odredbe koje nalažu pregled i ocjenjivanje radnih sposobnosti pasa goniča, odnosno dobivanje licence koje prema zakonu pas mora položiti.

Pravilnik kojim se ocjenjuju goniči vrijedi za cijelo područje Republike Hrvatske, a obavezan je za sve članice HLS-a.

Opće odredbe:

Ispitivanje radnih sposobnosti goniča dijeli se na:

- Ispiti prirođenih osobina goniča
- Ispiti u radu pasa goniča

Ispitivanje radnih sposobnosti goniča organiziraju se u organizaciji HLS, i njenih članica. Ispiti rada organiziraju se na dostupnim prirodnim terenima bogatim dlakavom divljači, a koja su prijavljena u nadležni ured kao tereni za obuku i ispitivanje pasa. Županijski lovački savezi koje žele organizirati ispitivanje rada goniča, dužne su svoj plan provedbe tih priredbi za iduću godinu dostaviti Povjerenstvu za lovnu kinologiju HLS-a, u zakonskom roku sukladno Pravilniku o stručnom radu HLS-a. Plan mora sadržavati datum, mjesto održavanja i vrstu priredbe. Ispiti se u pravilu održavaju u jesen, zimu ili rano proljeće, odnosno tijekom lovne sezone sukladno zakonskoj regulativi. Najbolje ih je organizirati u razdoblju od 01. listopada do 31. siječnja, a uz pisanu zamolbu organizatora i pisano odobrenje nadležnog ministarstva do 31. ožujka.

ISPIT PRIROĐENIH OSOBINA GONIČA

Cilj ovog ispita je utvrditi kod pasa goniča prirodne osobine i uzgojnu vrijednost koju sunaslijedili od oca i majke koje su karakteristične pasmini kojoj pripadaju, te stupanj

pogodnosti za obuku i za korištenje u lovu. Na ispitima mogu sudjelovati psi svih starosnih dobi. Psi se ispituju pojedinačno. Pojedine natjecateljske discipline ocjenjuju se na ispitima rada goniča ocjenama od 1 do 5 kojese množe odgovarajućim koeficijentom.

Discipline se ocjenjuju sljedećim ocjenama: 5 (odličan), 4 (vrlodobar), 3 (dobar), 2 (dovoljan) 1 (nedovoljan).

ISPIT RADA GONIČA

Ispit rada obuhvaća obvezne i neobvezne predmete prema Pravilniku. Na ispitima rada ispituju se psi goniči pozitivno ocijenjenog oblika i položenog ispita prirodnih osobina svih dobnih starosti. Psi se ispituju pojedinačno. Ocjenjivanje rada goniča obavlja se prema odredbama ovog pravilnika. Na ispitima rada mogu se dodjeljivati počasni naslovi, ovisno o značaju ispita rada. Pretraživanje terena traje najmanje 20 (dvadeset) minuta, a najviše 35 (trideset pet) minuta ovisno o terenu, o brojnosti divljači i vremenskim uvjetima, ukoliko pas ne napravi pogrešku prije isteka tog vremena koja ga isključuje iz daljnjeg natjecanja. Pas može biti pozvan da ponovi rad ako u redovitom vremenu nije podigao divljač, samo ako je zadovoljio svim ostalim elementima i svojim radom. Ponovljeni rad može trajati maksimalno 50 % vremena koje je psu bilo na raspolaganju prilikom prvog pretraživanja terena.

Na početku rada psima se daje 1 (jedna) minuta za zagrijavanje. Ukoliko pas u tom vremenu uspješno obavi neku radnju, taj se uspjeh uračunava u ocjenu, a ako napravi pogrešku, ona se ne uzima u obzir. Uporaba zviždaljke ili glasa treba biti svedena na najmanju mjeru. Suci će zbog nedoličnog ponašanja vodiča ili radnji koje ometaju normalan tijek ispita isključiti vodiča iz daljnjeg natjecanja. Za vrijeme ispitivanja rada pas ne smije nositi nikakav aparat koji služi za zapovijedanje, ispravljanje i upravljanje radom psa. Suci nastoje da u granicama postojećih mogućnosti svim psima osiguraju približno jednake uvjete rada. Poslije označavanja kraja "turnusa", pas se mora najkasnije za 30 minuta vratiti na poziv vodiča.

Natjecateljske discipline:

- ponašanje na pucanj (vezan, ne vezan)
- traženje i pronalaženje divljači
- gonjenje divljači
- glas u gonjenju
- kvaliteta njuha
- poslušnost i vodljivost

- krvni trag - povlaka dlakave divljači
- ponašanje kod mrtve divljači

Svaka od ovih disciplina donosi određeni broj bodova, množenjem ocjena s određenim koeficijentom dobije se broj bodova u pojedinoj disciplini, a njihovim zbrajanjem ukupan zbroj bodova. Ukupan broj bodova proizlazi iz zbroja bodova u pojedinim ispitnim disciplinama nakon kojih se psi rangiraju u nagradne razrede. Dobivene ocjene, nagradni razredi i broj osvojenih bodova unose se u radnu knjižicu. Tek nakon toga vlasniku psa je zakonski omogućeno korištenje u lovu. (Hrvatski lovački savez; Pravilnik o radu pasa goniča, 2012.)

8. LOV SA GONIČIMA

Prije svakog lova trebali bi znati načine i pravila kako loviti s određenom pasminom, također kako se postupa tijekom lova te Pravilnik s koliko pasa smije loviti ovisno o broju lovaca i kojom pasminom. U Pravilniku ćemo uvidjeti što se odnosi na pse goniče. Pravilnik propisuje ministarstvo i važeći je za sva područja Republike Hrvatske.

8.1. Pravilnik o pasminama, broju i načinu korištenja lovačkih pasa za lov

Ovim se pravilnikom propisuju pasmine i broj lovačkih pasa za lov na pojedinu vrstu divljači u određenim područjima, najmanji potreban broj lovačkih pasa za lov te način izdavanja uvjerenja o položenom ispitu prirođenih osobina (u daljnjem tekstu: IPO) i radnom ispitu na krvnom tragu.

Lovački psi, u smislu ovog Pravilnika, jesu svi psi koji udovoljavaju potrebama za lov i imaju položen IPO.

U lovu se mogu koristiti lovački psi koji su, u skladu s člankom 67. stavkom 1. Zakona o lovstvu, registrirani kod Hrvatskog kinološkog saveza ili Hrvatskog lovačkog saveza (u daljnjem tekstu: ovlaštene osobe), s položenim IPO-om, a psi za rad na krvnom tragu moraju imati položen i radni ispit na krvnom tragu.

Iznimno od odredbe stavka 2. ovog članka, radi uvježbavanja za obavljanje određenih radnji u lovu, mladi lovački psi mogu sudjelovati u lovu i bez položenog IPO-a, do navršenih 18 mjeseci života.

Pasmine lovačkih pasa koje se u Republici Hrvatskoj najčešće koriste razvrstavaju se po sljedećim skupinama: goniči: istarski kratkodlaki gonič, istarski oštrodlaki gonič, posavski gonič, dalmatinski pas, bosanski oštrodlaki gonič (barak), srpski gonič, trobojni gonič, planinski gonič, slovački gonič (Kopov), tirolski gonič, alpski brak-jazavčar, bigl i baset;

BROJ LOVAČKIH PASA ZA LOV DIVLJAČI

Ovlaštenik prava lova obvezan je za lovište kojim gospodari osigurati lovačke pse u skladu s odredbama ovog Pravilnika.

Lov sitne divljači čije tehnike lova zahtijevaju korištenje lovačkog psa može započeti te se obavljati ako je osigurano njegovo korištenje.

Skupni lov sitne divljači čije tehnike lova zahtijevaju korištenje lovačkog psa može započeti te se obavljati ako je osiguran najmanje jedan lovački pas na pet lovaca.

KORIŠTENJE PASA

Lov svinje divlje dopušten je korištenjem lovačkih pasa iz članka 3. ovog Pravilnika, osim krvosljednika, ptičara i donosača divljači, koji imaju položen IPO.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka, korištenjem lovačkih pasa goniča s položenim IPO-om dopušteno je loviti zeca običnog, kunića divljeg, lisicu, čaglja, mačku divlju, kune i tvora.

Korištenjem goniča zabranjeno je loviti od 1. veljače do 31. srpnja, a u lovištima gdje ne obitava krupna divljač od 1. ožujka do 31. kolovoza.

Iznimno od odredbe stavka 2. ovog članka, korištenjem goniča dopušteno je loviti od 1. veljače do 31. srpnja radi provedbe naredbe o smanjenju brojnog stanja pojedine vrste divljači u skladu s člankom 81. Zakona o lovstvu.

Pasmine lovačkih pasa, osim goniča, mogu se koristiti tijekom cijele godine u lovu na području Republike Hrvatske, u skladu s odredbom članka 52. Zakona o lovstvu.

Pravilnik o pasminama, broju i načinu korištenja lovačkih pasa za lov (»Narodne novine«, broj 143/10) donosi nadležno ministarstvo na temelju članka 67. stavka 3. Zakona o lovstvu (»Narodne novine«, broj 140/05 i 75/09).

8.2. Lov divljih svinja

Lov na divlje svinje prigonom jedan je od najzastupljenijih lovova u Hrvatskoj, a razlog tome je konstantni porast divljih svinja na cijelom području. Za ovu vrstu lova moramo imati dobro obučene i radne pse zbog toga što se na područjima gdje se love divlje svinje nalazi i druga divljač- u istočnoj Hrvatskoj su to jelen obični, predatori te mnogobrojna srneća divljač. Dobro obučen pas koji lovi na takvim terenima zanemaruje ostalu divljač i usredotočen je na traženje divljih svinja. Slučajnim nailaskom na srneću ili neku drugu divljač nastavlja pretraživanje terena ne goneći ih. Naši autohtoni goniči ili goniči dugog gona nešto se rjeđe koriste na našim ravničarskim područjima, no zbog svoje vrhunske kvalitete pretraživanja terena i radnih sposobnosti (od kojih se uvelike ističu istarski goniči te posavci) itekako pronađu svoje mjesto i u nizinskim lovištima.

Na manjim ravničarskim terenima koja su šumovita ili obrasla branjevinama najčešće se koriste kratkonogi goniči, a to su brak jazavčari, slovački kopovi, a ponekad se mogu naći i druge pasmine poput terijera i oštrodlakih jazavčara. Zbog svoje konstitucije tijela njihovo pretraživanje je duže nego što je to kod dugonogih goniča.

Kod lova prigonom vrlo je važna sama organizacija lova te način na koji će se lov izvoditi. Lovnik koji lov organizira trebao bi biti dobro upoznat s terenom na kojemu lovi i načinom izvođenja samog lova. Vrlo je važno kako će se postaviti lovci zbog svoje zaštite (da nebi došlo do međusobnog ranjavanja) i lakšeg odstrjela divljači. Tek nakon postavljanja lovaca pogoniči mogu krenuti te pustiti svoje pse. Nakon puštanja psi se rašire po terenu, a pogoniči se počnu kretati ravnomjerno ili u obliku blage potkove. Psi pronalaze trag i počnu ga slijediti. Goniči koji slijede divljač po tragu zovemo slijedoglasni, a one koji slijede vidom zovemo vidoglasni. Bolje je kada psi rade u paru jer tada mogu zadržati divljač pa je i odstrijel uspješniji.

Svaki pas gonič trebao bi stalno držati trag iste divljači, a njegov vlasnik već i po glasu može zaključiti koju vrstu divljači goni.

Iako se lovi u ravničarskim dijelovima zbog gustog i nepreglednog terena pogoniči se moraju javljati s vremena na vrijeme kako bi znali gdje se koji nalazi da ne bi zaostajali ili ono najgore, da ne bi došlo do ozljeđivanja vatrenim oružjem. Također lovci u pogonu smiju pucati samo na divljač koja trči otraga, odnosno iza njihove crte.

Kada pogoniči dođu do kraja pogona čekaju znak lovnika kako bi mogli napustiti svoje mjesto. Nakon toga pogoniči svoje pse privezuju na povodnike te zajedno sa ostalim lovcima odlaze na zbornu mjesto.

8.3. Lov sitne divljači goničima

Lov sitne divljači, odnosno lov na zeca ili predatore poput lisice, također se obavlja prigonom. Dugonogi goniči u ovakvim lovovima dolaze do svog punog izražaja gdje pokazuju sve svoje vještine u pretraživanju koje su do tada stekli. Zbog svoje građe tijela, kvalitete u radu i istančanog njuha najviše se ističu istarski goniči, no ni posavskim goničima ne manjkaju takve karakteristike. U ovakvim lovovima kratkonogi goniči se rjeđe koriste.

Lov na zeca nešto je mirniji i manje bučniji od lova na divlje svinje. Jer, dok u lovu na divlje svinje pogoniči svojim glasnim vikanjem pripomažu u podizanju divljači, u lovu na zeca psi više rade samostalno. Lov se također održava u jutarnjim satima te je na taj način psima lakše pronaći trag, a oni vrloiskusni psi trebali bi razlikovati stari trag i trag divljači koja se nalazi u blizini. Na taj način pas vrlo brzo pronalazi divljač i svojim zvonolikim glasom podiže ju sa njene ležaje. U ovim trenucima lovci moraju biti spremni reagirati te odstrjeliti divljač.

Iako na prvi pogled ovakav lov nije pun adrenalina i pogoniči nisu toliko uključeni kao u lovovima na divlje svinje, odličan rad pasa i njihova upornost na terenu uvelike to opovrgava i pokazuju sve čari i zadovoljstvo jednoga takvog skupnog lova.

9. ISKUSTVA LOVACA S UZGOJEM I LOVOM GONIČIMA

Iskustvo naših lovaca kada je u pitanju uzgoj ili lov s goničima nije uopće upitno, no još uvijek nije dovedeno do savršenstva kao što je to u nekim drugim zemljama zbog čega često možemo vidjeti i prevelika odstupanja u eksterijernom izgledu pasa. Na temelju nekoliko ispitanika, koji uzgajivačkog i lovnog staža imaju i preko 20 godina, uvidjet ćemo na što trebamo sa njihovog gledišta obratiti pozornost i zašto baš vole lovove s goničima. Neki od njih uzgajaju na desetke goniča pa čak i različitih pasmina. Od tih pasmina najviše uzgajaju istarske kratkodlake goniče i brak jazavčare. Prema njihovom mišljenju, ono što je najbitnije kod kupovanja štenadi, a kasnije i za reprodukciju istih je pedigree roditelja te njihove nasljedne osobine. Neki od njih više preferiraju mužjake zbog svoje oštine i kako kažu s njima mogu loviti cijele godine jer ženke zbog tjeranja i vremena kad su skotne ne mogu voditi u lov. Drugi ipak više vole ženke zbog toga jer su inteligentnije, upornije u traženju i privrženije su svome gazdi.

Kada je riječ o obučavanju štenadi za njih to kreće, kako oni kažu, „od prvog dana“. Štenci moraju steći privrženost svome gazdi kako bi kasnije bolje slušali naredbe tijekom lova i kako bi se što bolje socijalizirali sa ostalim psima i ljudima. Kada štene već malo očvrstne sa 2,5 do 3 mjeseca, izvodi se u šetnje sa ogrlicom kako bi se na nju naviklo. Tijekom obuke štenaca do izražaja dolaze prirodene osobine od kojih uzgajivači posebno cijene štence koji su naslijedili osobine sljedoglasnosti i vidoglasnosti. Također, jedna od najbitnijih nasljednih osobina je da se pas ne boji glasnih zvukova, odnosno pucanja tijekom lova.

Na pitanje da navedu razlog zbog kojega se bave baš ovim načinom lova odgovor je uvijek bio gotovo isti; adrenalin, neizvjesnost i slušanje laveži pasa pri gonu ili držanju divljači u mjestu budi jednu veliku strast i zadovoljstvo kod lovaca, a kad znaju da su to odradili baš njihovi psi onda ponos i pohvala ne izostaju. Često, iako psi dobro odrade svoj posao, ljudski faktor zakaže pa od odstrjela ne bude ništa, no to na kraju lovnog dana nije ni bitno jer nakon dobrog druženja i kvalitetnog rada pasa svi budu zadovoljni.

10. ZAKLJUČAK

Kroz dugi niz godina, pa čak i stoljeća, naši uzgajivači svojim mukotrpnim trudom, radom i znanjem uspjeli su održati pasmine goniča do danas. Možemo vidjeti kako se autohtone pasmine goniča, kao i iz drugih zemalja, koriste u cijeloj Republici Hrvatskoj pa tako i u istočnoj Hrvatskoj. Svojim karakteristikama i velikom voljom za rad goniči su se ustalili u našim krajevima. Iako na prvi pogled izgleda kako je jednostavno dobiti gotovog psa, uvidjeli smo da od samog početka dok su naši goniči tek mala štenad treba jako puno truda, volje, rada i znanja da bi dobili vrhunskog psa za lov.

Lov u našim nizinskim predjelima sa goničima posebna je čar za lovce pa tako i za njihove vjerne suputnike pse. Iako se možda goniči nešto više koriste u brdskim i krškim predjelima lijepe naše, ne treba zanemariti činjenicu kako su zbog svojih kvaliteta našli mjesto i u našim krajevima. Zbog svog povišenijeg tijela brže savladavaju naše nizinske terene, a svojim kvalitetnim sluhom i njuhom lako pronalaze divljač. Naročito se tu ističu naši istarski goniči koji osim svoje ljepote, na terenu pokazuju da naši uzgajivači mogu itekako biti ponosni na njihov rad.

Osim autohtonih goniča, zbog svoje kvalitete svoje mjesto pronašle su i druge pasmine goniča čija brojnost u našim krajevima sve više raste, a na koje također treba obratiti pozornost. Bilo da se radi o lovovima na zeca, predatore ili sada najčešće divlje svinje, dobro odgajanim i istreniranim goničima neće predstavljati nikakav problem.

11. LITERATURA

1. Anonymous (1996.): Bosnian broken-haired hound-called barak, standard
<http://www.fci.be/Nomenclature/Standards/155g06-en.pdf>(5.9.2017.)
2. Anonymous (2003): Serbian hound, standard.
<http://www.fci.be/Nomenclature/Standards/150g06-en.pdf> (5.9.2017.)
3. Anonymous (2010.): Pravilnik o pasminama, broju i načinu korištenja lovačkih pasa za lov. Narodne novine 43.
4. Anonymous (2012.): Pravilnik o radu pasa goniča, Zagreb.
http://www.lsiz.hr/pdf/kinologija/pravilnik_rad_pasa_gonica.pdf(5.9.2017.)
http://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_12_143_3624.html 140:5; 75:9.
5. Anonymous (2015.): Istarski kratkodlaki gonič, standard.
<http://hks.hr/web/dokumenti/standardi%20hr/HRIstarski%20kratkodlaki%20gonic.pdf>
(5.9.2017.)
6. Anonymous (2015.): Istarski oštrodlaki gonič, standard.
<http://hks.hr/web/dokumenti/standardi%20hr/HR-Istarski%20ostrodlaki%20gonic.pdf>
7. Anonymous (2015): Posavski gonič, standard.
<https://web.hks.hr/posavski-gonic/>(5.9.2017.)
8. Bakić, P. (1719.): *De vita populi et de cultura armentorum et pecorum Diacovae et eius Districtus anno Domini 1719.*
9. Bauer, M. (1994.) Autohtoni psi na hrvatskom prostoru. Sveučilište u Zagrebu. Veterinarski fakultet, Zagreb.
10. Bauer, M. (1996.): Kinologija: udžbenik za učenike veterinarske škole, Školska knjiga-Zagreb.
11. Darabuš,S., Jakelić,I.Z. (2002): Osnove lovstva. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
12. Orban, R. (1991.): Podrijetlo i domestikacija pasa. Moj pas. Glasilo Hrvatskog kinološkog saveza, 9-10:8-11
13. Tucak, Z., Wikerhauser ,T., Cvetnić,S., Bošković,I., Tomašković,A., Alegro, A., Bedrica,Lj., Cesar,V., Baban,M., Lepedueš, H.(2003.): Lovna kinologija. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku,- Poljoprivredni fakultet,-Osijek.